

samme person fortsetter som leder for et departement. Slik er det nok innenfor fisk også.

Frode Blakstad

Daglig leder i INAQ AS

— 2016 ble et meget godt år i hvitfisksektoren, særlig på grunn av gode priser på torsk. Kvotene holdt seg også på et relativt høyt nivå. Norges Råfisklag passerte fjorårets omsetning allerede i oktober, og vil for første gang bikke 10 milliarder kroner. Hyse og sei har også positiv verdiutvikling. Men det skyldes økte kvanta til noe reduserte priser, innleder Frode Blakstad.

— Også i pelagisk sektor er det mye positivt. Førstehåndsverdien ved inngangen til desember var ca. 1 milliard kroner høyere enn på samme tid i fjor, selv om kvantumet var noe lavere. Det vitner om en meget positiv prisutvikling. På en skala fra en til fem, der fem er best, gir jeg lønnsomheten både i fiskeflåten og fiskeoppdrett toppscore. Lønnsomheten i fiskeindustri og eksport var som vanlig noe dårligere. Jeg gir en treer.

— Kan du si litt mer konkret om 2016 og fiskeindustrien?

— Som styreleder i Grøndtvedt Pelagisk AS, som driver mottak og produksjon av pelagisk fisk, har jeg absolutt best forutsetning for å uttale meg om denne delen av industrien. INAQ AS utfører også årlige kredittvurderinger av kundene til Norges Sildesalgslag. Generelt var

Frode Blakstad er daglig leder i INAQ AS i Trondheim. Han er en av dem vi ofte låner øret til når det dreier seg om utviklingen i norsk sjømatnæring. Og så kommer han fra Norges vakreste by — Kristiansund. (Foto: Thv jr.)

Økte kvoter for sild, makrell og kolmule vil bety lavere priser i året som kommer. Frode Blakstad spår at fryst makrell skal ned med nesten halvannen krone i forhold til snittet i 2016, og tre kroner i forhold til eksportprisen i oktober.

2015 et dårlig år for pelagisk industri, og 2016 blir ikke bedre. Førstehåndsprisene på sild og makrell har steget mer enn eksportprisene. I og med at totalkvotene er på samme nivå som i 2015, forventer jeg dessverre en nedgang i lønnsomheten i pelagisk industri i år.

Hvitfiskindustrien har opplevd en sterk prisøkning på fryst torsk i forhold til sei og hyse. Det er fortsatt utfordringer i markedene for hyse i England og USA. Om det gjenspeiler god eller dårlig lønnsomhet i hvitfiskindustrien, er jeg ikke kjent med.

— Hvordan blir 2016 for oppdrettsnæringen?

— Oppdretterne gjør sitt beste år noensinne. Den saken er klar. Rett nok har kostnadene økt som følge av biologiske utfordringer, men salgsprisene har økt enda mer. Selv om vi antar at det vil koste 35 kroner å produsere en kilo laks i 2016, vil markedspriser på godt over 55 kroner gi en fantastisk margin. En standard oppdrettskONSESJON bør produsere 1.250 tonn pr. år. Det tilsier et resultat på 25 millioner kroner pr. konseksjon, eller nærmere 25 milliarder for næringen totalt. For settefisk har det også vært et godt år, selv om etterspørselene har stått på stedet hvil. Men matfiskoppdretterne ønsker seg nå større settefisk enn før. Foredlingsindustrien sliter med de svært høye råvareprisene. De som ikke har sikret seg på innkjøpssiden har hatt et svært vanskelig år.

— Hvordan vil du kommentere 2016 rent fiskeripolitisk?

— Vi har utvilsomt en fiskeriminister som bidrar til at næringen får økt oppmerksomhet i media. Det er positivt.

Jeg registrerer videre at den foreslåtte vekstmodellen for oppdrett basert på «trafikklys» har fått mye motstand. Det skal bli spennende å se hva fiskeriministeren vil gjøre på dette området i 2017. Videre er det positivt at Norge har fått økte tollfrie kvoter på foredlede pelagiske produkter til EU. Alt som kan styrke markedsadgangen er bra.

På villfisksiden blir det interessant å se hvordan Pliktkommisjonens forslag blir fulgt opp. Etter min mening dreier dette seg om endringer i et regime som tiden åpenbart har løpt fra. Men kommisjonens forslag reiser veldig prinsipielle spørsmål, ikke minst om fiskeindustrien skal få disponere kvoter. Jeg er også spent på hva som kommer fra ekspertgruppen som skal se på forenklinger og forbedringer av førstehåndsomsetningen av fisk. På dette området må det være mulig å utvikle mekanismer som gir økt verdiskaping av det norske fiskere tar opp av havet. Innen dette kommer på trykk har også Eidesenutvalget kommet med sin rapport om kvotesystemet og eventuell skatt på ressursrenten. Jeg venter i spenning.

— Hva kan du si om 2017?

— Alt i alt vil det bli et meget bra år for sjømatnæringen; faktisk enda bedre enn 2016. Etterspørselen etter norske sjømatprodukter er sterk, og kontinuerlig jobbing med å forbedre fiskehelsen til oppdrettslaksen samt større og mer robust smolt, vil åpne for en svak produksjonsøkning. Jeg tror oppdretterne vil sitte igjen med minst like mye pr. kilo som i år, altså vel 20 kroner.

Den samlede kvoten for sild og makrell øker med 25,3 prosent i 2017. Det

Frode Blakstad forventer en svak produksjonsøkning av oppdrettslaks i 2017. En av årsakene er den sterke satsingen på større og mer robust smolt. Det bør redusere svinn i produksjonen.

er svært positivt både for den pelagiske landindustrien og fiskerne. For torsk og andre hvitfiskarter peker kvotepilene svakt oppover. Samtidig er det ingen tegn til prisfall. Den største usikkerhetsfaktoren er kronkursen. Om krona styrker seg kan det gi lavere priser.

Om jeg skal driste meg til å være mer spesifikk, tror jeg havflåten vil få et meget godt år i 2017. Også kystflåten får et brukbart år, men ikke like bra som hav. Både hvitfiskindustrien og pelagisk konsumindustri bør komme godt fra det, mens mel- og oljeindustrien vil få et dårlig år. Bortfallet av tobis og lodde, samt forventet økt produksjon i Sør-Amerika og dermed prisfall, vil gi redusert lønnsomhet. Heldigvis er inntjeningen i denne sektoren normalt veldig god. Foredling av oppdrettsfisk går et nytt vanskelig år i møte. Råvareprisene vil holde seg høye, om enn ikke like høye som i år. Det tar tid å «hente inn» den kraftige prisstigningen siden 2014.

— Hva blir de viktigste «driverne» for 2017?

— Den globale befolkningsveksten, altså etterspørselen etter sjømat, vil alltid være en driver. Likeledes kursutviklingen for norske kroner mot de viktigste sjømatvalutaene, dvs. euro, US-dollar, pund og yen. I løpet av 2016 har krona styrket seg mot samtlige av

disse valutaene. Det gjelder spesielt mot britiske pund. Mye av valutaendringene er styrt av endringene i oljeprisen, noe som er nærmest umulig å forutsi. Norsk økonomi klarer seg overraskende godt i en turbulent økonomisk verden. Jeg forventer derfor at den norske krona vil fortsette å styrke seg svakt i 2017, og at rentenivået fortsatt vil være stabilt lavt.

Videre tror jeg at markedsadgangen for norsk sjømat vil være god. Bare tre prosent av verdens matproduksjon kommer fra havet, og en av våre store utfordringer er hvordan sjømatnæringen kan bidra til å øke denne andelen. Som alltid er det noen spørsmålsteget. Vil Russland gjenåpne sine markeder for

norsk sjømat og hvordan vil Brexit og valget av Donald Trump kunne påvirke markedsadgangen for våre sjømatprodukter? Dessverre er jeg intet orakel!

— Hvilken prisutvikling forventer du deg i 2017 for de viktigste fiske-slagene og produktene?

— Det har jeg alt vært inne på. Prisene på laks og ørret vil holde seg på et stabilt høyt nivå. Prisene på pelagiske fiskeslag vil gå svakt ned som følge av økte kvoter, mens prisene på torsk og annen hvitfisk vil holde seg på samme nivå som i år.

— Hva forventer du av strukturering i 2017?

— Svært lite. 2017 vil ikke bli året med mye kjøp og salg av sjømatsekskaper.

— Hva er sjansen for at Per Sandberg er fiskeriminister i neste stortingsperiode?

— 40 prosent. Min vurdering er at vi får et regjeringsskifte neste høst som gjør at Per Sandberg må fratrukke seg. Sannsynligheten for et slikt skifte setter jeg til 60 prosent. Men skulle regjeringen Solberg overleve, tror jeg Sandberg får fortsette som fiskeriminister.

Samtlige av våre eksperter understreker at den globale etterspørselen etter sjømat er sterk. Det gjelder også for sjømat fra Norge. Det er den viktigste årsaken til at de spår et knallår totalt sett i 2017. Her en disk med norsk laks i Japan. Pr. utgangen av oktober i år hadde vi eksportert 35.000 tonn laks til Japan, regnet i rund vekt.

